

Sygn. akt VI U 1231/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 grudnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 12 grudnia 2013 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania **J. B.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.**

z dnia 18 marca 2013 r. znak(...)

w sprawie **J. B.**

przeciwko: **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych**

Oddziałowi w B.

o wypłatę wstrzymanej emerytury

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż zobowiązuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. do wypłaty ubezpieczonemu J. B. wstrzymanej emerytury za okres od dnia 1 października 2011 roku do dnia 29 lutego 2012 roku.

Na oryginale właściwy podpis.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 marca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił ubezpieczonemu J. B. uchylecia decyzji z dnia 28.09.2011 r. w części w jakiej decyzja ta zawieszała ubezpieczonemu prawo do emerytury za okres od dnia 1 października 2011 roku do dnia 29 lutego 2012 roku. W uzasadnieniu wydanej decyzji pozwany wskazał, iż zgodnie z art. 190 ust.3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i z tym dniem następuje urata mocy obowiązującej aktu normatywnego, którego orzeczenie Trybunału dotyczy. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 został ogłoszony w Dzienniku Ustaw z 2012 roku, poz. 1285 w dniu 22 listopada 2012 roku- a zatem począwszy od tego dnia utracił moc art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 roku nr 291, poz. 1707) w zw. z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, nr 153, poz. 1227 ze zm.) w zakresie w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 roku bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Trybunał Konstytucyjny nie wskazał ani w wyroku ani w jego uzasadnieniu innej daty utraty mocy prawnej wskazanych przepisów. Tym samym wyrok TK nie ma zastosowania do okresu zawieszenia emerytury przed dniem 22 listopada 2012 roku.

Ubezpieczony od powyższej decyzji złożył odwołanie wnosząc o jej zmianę poprzez wypłatę emerytury za okres od dnia 1 października 2011 roku do dnia 29 lutego 2012 roku, wraz z odsetkami. Ubezpieczony wskazał, iż wydana przez pozwanego organ rentowy decyzja jest sprzeczna z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku.

W odpowiedzi na odwołanie ubezpieczonego, pozwany wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w wydanej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Ubezpieczony J. B. od dnia 1 marca 2009 roku uprawniony jest do emerytury.

Decyzją z dnia 28 września 2012 pozwany organ rentowy wstrzymał ubezpieczonemu z dniem 1 października 2011 r. wypłatę emerytury, gdyż ubezpieczony kontynuował zatrudnienie. W dniu 27 lutego 2012 roku ubezpieczony złożył wniosek o podjęcie wypłaty emerytury przedkładając świadectwo pracy. Decyzją z dnia 29 marca 2012 roku pozwany organ rentowy od dnia 1 marca 2012 roku czyli od dnia rozwiązania stosunku pracy wznowił wypłatę emerytury ubezpieczonego. W dniu 30 listopada 2012 roku ubezpieczony złożył w pozwanym organie rentowym wniosek o wypłatę emerytury za okres od dnia 1 października 2011 roku do dnia 29 lutego 2012 roku.

- okoliczności bezsporne

W świetle art. 190 ust. 1 Konstytucji RP orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne, co oznacza, że wiążą one wszystkich adresatów, nie wyłączając sądów, a zatem winny być przez nie respektowane. W doktrynie i orzecznictwie odnośnie skutków wyroków Trybunału Konstytucyjnego podkreśla się ich zróżnicowanie zależnie od treści orzeczenia. Przede wszystkim skuteczność czasową swoich orzeczeń może określać Trybunał i wtedy orzeczenie wywołuje skutek od tej daty. Jednak zdecydowana większość orzeczeń, w tym wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. dotyczący konstytucyjności art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, nie zawiera stanowiska dotyczącego ich skuteczności czasowej, dlatego też należy rozstrzygnąć, jaki jest skutek takich orzeczeń. Zauważyć należy, że w doktrynie trwa spór, czy orzeczenia Trybunału są skuteczne ex nunc, czyli, że działają dopiero od opublikowania sentencji orzeczenia w Dzienniku Ustaw, czy też ex tunc, co oznacza, że orzeczenie Trybunału ma skutek wsteczny, czyli usuwa zakwestionowaną normę prawną od chwili jej wejścia do systemu prawnego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przeważa pogląd, że orzeczenia Trybunału są skuteczne ex tunc. W wyroku z dnia 20 maja 2008 r. I CSK 379/08 (OSNC 2009/12/172) Sąd Najwyższy stwierdził, że problem skuteczności orzeczeń Trybunału należy rozważać na poziomie wykładni funkcjonalnej i w powiązaniu z pozycją ustrojową Trybunału.

Sąd Najwyższy, analizując pozycję ustrojową Trybunału, podkreślił, że jest on "bardziej sądem niż ustawodawcą, w przeciwieństwie bowiem do ustawodawcy nie ma bezpośredniej legitymacji pochodzącej z powszechnych wyborów. Działanie Trybunału jest rodzajem postępowania sądowego, do którego w sprawach nieuregulowanych stosuje się k.p.c., Trybunał jest sądem prawa, gdyż spór dotyczy samego prawa, a nie interpretacji lub zastosowania. Podstawowe zadanie Trybunału to stwierdzenie niezgodności norm prawnych z normami prawnymi wyższego rzędu w hierarchii źródeł prawa, ma ono charakter ustalający, a nie kształtujący. Trybunał orzeka o niezgodności z Konstytucją, ale niezgodność ta nie istnieje wyłącznie w chwili orzekania przez Trybunał, lecz występuje wcześniej. Z dogmatycznego punktu widzenia chwila badania przez Trybunał wzajemnej relacji norm nie jest istotna, znaczenie ma to, odkąd w systemie prawnym pojawia się norma prawa niższego rzędu niezgodna z normą prawną nadrzędną. Pozwala to przyjąć, że - co do zasady - orzeczenia Trybunału mają moc wsteczną, są skuteczne ex tunc." Przedstawione stanowisko Sądu Najwyższego Sąd Okręgowy podziela w całej rozciągłości, podkreślić również należy, iż podobne stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 16 stycznia 2013 roku (sygn. III AUa 1079/12) który to wyrok zapadł na tle analogicznego stanu faktycznego jak w sprawie niniejszej. Przy orzeczeniach Trybunału o charakterze kasatoryjnym, czyli orzekającym jak w niniejszym przypadku o niekonstytucyjności zakwestionowanego przepisu, dotychczasowa norma prawną jest ostatecznie eliminowana z systemu prawnego. Skutkiem takiego wyroku Trybunału

jest możliwość sanowania rozstrzygnięć zapadłych w postępowaniach między innymi sądowych, co wynika z treści art. 190 ust. 4 Konstytucji. Zgodnie z tym przepisem orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane prawomocne orzeczenie sądowe, ostateczna decyzja administracyjna lub rozstrzygnięcie w innych sprawach, stanowi podstawę do wznowienia postępowania, uchylecia decyzji lub innego rozstrzygnięcia na zasadach i w trybie określonych w przepisach właściwych dla danego postępowania.

Wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa, wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Oceniając skutki wyroku Trybunał wypowiedział się, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury, nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. W stosunku do tych osób przepis art. 28 cyt. ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych w zakresie w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy emeryturach i rentach z FUS utracił moc z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw, czyli z dniem 22 listopada 2012 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1285). Przyjmując, że powyższy wyrok Trybunału ma skutki retroaktywne, stwierdzić należało, że utrata mocy obowiązującej zakwestionowanych nim przepisów, w tym art. 103a ustawy emerytalnej, nastąpiła od daty ich uchwalenia. W konsekwencji na gruncie tej sprawy zachodziła konieczność ponownego rozpoznania kwestii wypłaty świadczenia emerytalnego należnego odwołującemu która objęta jest wymienionym rozstrzygnięciem Trybunału, z odniesieniem się do stanu prawnego, jaki obowiązywał zanim do ustawy o emeryturach i rentach z FUS został dodany art. 103a tej ustawy. Przed wprowadzeniem tego przepisu nie istniał wymóg rozwiązania stosunku pracy celem realizacji prawa do emerytury. Ustawą z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz. U. Nr 228, poz. 1507) uchylony został z dniem 8 stycznia 2009 r. ust. 2a art. 103 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z FUS (art. 37 pkt 5b cyt. ustawy). Przepis ten stanowił, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Od dnia 1 stycznia 2011 r. przepis ten ponownie został wprowadzony do ustawy o emeryturach i rentach z FUS jako art. 103a-z mocy art. 6 pkt 2 w zw. z art. 30 cyt. ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych (...). Ubezpieczonym, którzy nabyli prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. była wypłacana emerytura, mimo kontynuowania zatrudnienia u pracodawcy, na rzecz którego wykonywali je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, gdyż nie obowiązywały w tym zakresie żadne ograniczenia. W związku z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego prawo do wypłaty emerytury dla tej grupy ubezpieczonych zostało zachowane. Z mocy art. 28 cyt. ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych (...) przepis art. 103a cyt. ustawy o emeryturach i rentach z FUS znajdował zastosowanie do emerytur przyznanych przed dniem jego wejścia w życie - poczynając od dnia 1 października 2011 r., dlatego też od tej daty organ rentowy wstrzymał wnioskodawcy wypłatę emerytury. Tym samym od tej daty ubezpieczony zachował prawo do wypłaty emerytury.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Okręgowy na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję i zobowiązał pozwany organ rentowy do wypłaty emerytury ubezpieczonego od dnia 1 października 2011 roku do dnia 29 lutego 2012 roku.

SSO Janusz Madej